

Yleiskirje 4/2026, 17.3.2026, Mari Sjöström, Minna Antila

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen ja perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Perusopetuslakia on muutettu lailla perusopetuslain muuttamisesta (1369/2025). Muutoksella perusopetuslakiin on lisätty säännökset maahanmuuttajille järjestettävästä uudesta perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Tavoitteena on mahdollistaa valmistavasta opetuksesta siirtyminen perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen maahanmuuttajille tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan tarvitsemia valmiuksia suomen tai ruotsin kielessä sekä siten edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Samalla maahanmuuttajille järjestettävää perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevaa sääntelyä on täsmennetty siten, että perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaaksi voidaan ottaa vain ulkomailla syntynyt ulkomaalaistaustainen oppilas.

Lailla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (1370/2025) rahoituslakiin on lisätty säännökset perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen myönnettävästä lisästä. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin on lisätty tekninen maininta uudesta rahoituksesta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitukseen ei ole tullut muutoksia.

Lakimuutokset tulevat voimaan 1.8.2026.

Maahanmuuttajille järjestettävä perusopetukseen valmistava opetus - mikä muuttuu – mitä uutta?

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista.

Oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollinen voi osallistua myös perusopetuslain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun perusopetukseen valmistavaan opetukseen.

Lailla perusopetuslain muuttamisesta (1369/2025) perusopetuslain 5 §:n 1 momenttia on muutettu siten, että kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta vain sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Muutos tulee voimaan 1.8.2026.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että 1.8.2026 lukien kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta vain ulkomailla syntyneille ulkomaalaistaustaisille oppilaille. Poikkeuksena ne Suomessa syntyneet, jotka ovat aloittaneet perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaana ennen lakimuutoksen voimaantuloa. Heillä on oikeus suorittaa loppuun valmistavan opetuksen tuntimäärä, josta säädetään perusopetusasetuksen 3 §:ssä.

Perusopetuslain 46 §:n 3 momentin mukaan perusopetukseen valmistavaa opetusta ei voi järjestää oppilaalle, jonka perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus suorittaa perusopetusta on päättynyt. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta (26.1 §).

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteista säädetään tarkemmin perusopetuslaissa tarkoitettuna opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetulla valtioneuvoston asetuksella (422/2012). Asetuksen 5 §:n 4 momentin mukaan "Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa."

Lain esitöiden (HE 103/2025 vp) mukaan valmistavan opetuksen rajaaminen jatkossa vain ulkomailla syntyneisiin ulkomaalaistaustaisiin oppilaisiin kohdistaisi valmistavan opetuksen kaikkein eniten tukea suomen ja ruotsin kielen oppimisessa tarvitseville oppilaille. Suomessa syntyneet oppilaat voivat tarvittaessa saada esimerkiksi perusopetuslain mukaista opetuskielen tukiovetusta sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän opetusta.

Sivistysvaliokunnan mietinnön (SiVM 10/2025 vp) mukaan Suomessa syntyneiden oppilaiden osalta tuen painopiste on jatkossa ratkaisuiissa, joissa maahanmuuttotaustaiset lapset ja nuoret ovat mukana samassa opetuksessa kuin muutkin oppilaat. Suomessa syntyneet maahanmuuttotaustaiset lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen ja sitä kautta kehittää kielitaitoa ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaalla, jolla on perusopetuksessa vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoritua opinnoistaan, on perusopetuslain mukaisesti oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Kielen oppimista tuetaan ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kuuluvan opetuskielen tukiovetuksen avulla.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajan kelpoisuuksista ei säädetä valtakunnallisella tasolla eikä opettajien kelpoisuutta koskevia säännöksiä ole tässä yhteydessä muutettu.

Perusopetuslain 20 g §:ssä säädetään opetusryhmien muodostamisesta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuudesta säädetään perusopetuslailla ja tarkemmin perusopetusasetuksella. Perusopetuslain 9 §:n mukaan perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden vuoden oppimäärää. Perusopetusasetuksen 3.3 §:n mukaan perusopetuksen valmistavaa opetusta annetaan 6–10 vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta.

Oppilaan koulupaikan määräytymisestä säädetään perusopetuslain 6 §:ssä. Kunta osoittaa perusopetukseen valmistavaa opetusta saavalle koulupaikan. Oppilaaksiottamista koskevaan päätökseen saa perusopetuslain 42 §:n mukaan vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eivät kuulu perusopetuslain 32 §:ssä säädetyn matkaetuuden piiriin.

Opetushallitus on päivittänyt ja täydentänyt perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet lakimuutosten vuoksi. Perusteiden pohjalta laadittu paikallinen opetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2026 (Opetushallituksen määräys OPH-92-2026).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitusta ei tässä yhteydessä ole muutettu.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti. Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus perustuu läsnäolokuukausien määrään ja läsnäolokuukautta kohden määrättyyn yksikköhintaan. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan valmistavassa opetuksessa ennakollisena, arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään. Arvioon perustuvat ennakolliset rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna. Esimerkiksi vuonna 2023 maksettu ennakollinen rahoitus tarkistetaan toteumaa vastaavaksi vuonna 2025 ja vuoden 2025 ennakollinen rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2027. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta, merkittävän muutoksen perusteella, muuttaa ennakollista rahoitusta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus valmistavaan opetukseen on 100 prosenttista valtionosuutta eikä opetuksen järjestäjä saa näistä oppilaista samaan aikaan kunnan peruspalveluiden valtionosuuslain mukaista rahoitusta.

Uusi perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Perusopetuslain 5 §:n 1 momenttia on muutettu lailla perusopetuslain muuttamisesta (1369/2025) siten, että jatkossa kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Uuden maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Sitä järjestetään perusopetuksen yhteydessä. Muutos tulee voimaan 1.8.2026.

Perusopetuslain (1369/2025) 5 §:n 1 momentin mukaan kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta ja perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta sellaisella ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa.

Perusopetuslain 46 §:n 3 momentin mukaan perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta ei järjestää oppilaalle, jonka perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus suorittaa perusopetusta on päättynyt. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta (26.1 §).

Perusopetuslain (1369/2025) 5 §:n 2 momentin mukaan perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävä peruskielitaitoa opetuskielessä.

Lain esitöiden mukaan siirtymisellä tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että perusopetukseen siirtyvät oppilaat olisivat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta tarkoituksenmukaista olisi, että siirtyminen perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen tapahtuisi suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen. Peruskielitaito tarkoittaa sellaisia suomen ja ruotsin kielen valmiuksia, joita hän tarvitsee perusopetuksessa (HE 103/2025 vp).

Valmistavan opetuksen jatkuminen lisäopetuksena kohdennettaisiin niille oppilaille, joiden osalta valmistavan opetuksen jatkumiselle olisi eniten tarpeita. Näitä olisivat oppilaat, joilla on vasta alkava luku- ja kirjoitustaito, puutteellinen kouluhistoria tai yläkouluiässä maahan tulleet. Lisäopetuksen tarve arvioidaan oppilaan tilanteen ja tarpeiden mukaisesti (HE 103/2025 vp).

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Perusopetuksen oppilaan eduista, oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään tarkemmin perusopetuslailla.

Perusopetuslain (1369/2025) 5 §:n 5 momentin mukaan maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Perusopetuslain (1369/2025) 5 §:n 6 momentin mukaan Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa tarkemmat määräykset valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjaamisesta ja tähän liittyvästä opetuskielen taidon arvioinnista. Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen opetuksen järjestämismuodoista Opetushallituksen antama määräys sisältyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Opetuksen järjestäjä päättää valmistavan opetuksen lisäopetuksen opetusjärjestelyistä. Opetuksen järjestäjän harkinnan mukaisesti valmistavan opetuksen lisäopetus järjestetään oppilaalle perusopetuksen yhteydessä järjestettynä. Opetus voitaisiin järjestää esimerkiksi samanaikais- tai yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetusta tarvitsevat oppilaat voisivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetuksen järjestäjä huolehtisi siitä, että oppilas saisi riittävästi opetusta saavuttaakseen riittävän peruskielitaidon opetuskielessä (HE 103/2025 vp).

Maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuudesta säädetään perusopetuslailla. Opetuksen laajuudesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä *valtioneuvoston* asetuksella.

Perusopetuslain 9 §:n 3 momentin mukaan *perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi*. Valmistavan opetuksen lisäopetus on laajuudeltaan enintään yhden vuoden mittainen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kunnan tulee tarjota mahdollisuus valmistavan opetuksen lisäopetukseen vuoden ajaksi. Jos oppilaalla ei olisi kuitenkaan tarvetta, ei valmistavan opetuksen lisäopetusta tarvitsisi järjestää oppilaalle koko vuoden ajaksi (HE 103/2025 vp).

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitus

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin on lisätty säännökset uuden perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoituksesta. Perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta rahoitetaan uudella lisäopetukseen myönnettävällä lisällä. Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitus määräytyy oppilasmäärän ja oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen lisärahoitus ei ole ns. 100 prosenttista valtionosuutta. Tämän lisäksi kunnille ohjautuu perusopetuksen järjestämiseen peruspalveluiden valtionosuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen yksikköhinnan valtion talousarvion rajoissa. Kyseessä on niin sanottu kiinteä määräraha. Perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen on esityksessä ehdotettu kohdennettavaksi 20,279 miljoonaa euron määräraha vuosittain. Määrärahan taso ei muutu, vaikka oppilasmäärät tai kustannukset lisäopetuksessa muuttuisivat.

Rahoituksen mekanismi: Mikäli oppilaita on paljon, yksikköhinta laskee ja mikäli oppilasmäärä laskee, yksikköhinta nousee. Alhaisen oppilasmäärän varalle on säädetty ns. kattohinta, jonka mukaan yksikköhinta on enintään 40 prosenttia valtiovarainministeriön kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 35 §:n mukaisesti päättämän kotikuntakorvauksen perusosasta. Vuoden 2025 rahoitustasossa tämä tarkoittaa noin 3 300 euroa. Koska perusosan oletetaan nousevan vuosittain, myös kattohinta nousisi huomioiden kustannustason kehityksen. Käytännössä kunnat voivat ennakoida vain rahoituksen enimmäismäärän.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoituksen suoritteena toimivia oppilasmääriä ei lasketa 20.9. laskentapäivän mukaan. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 29 §:n on lisätty uusi 8 momentti. Siinä säädetään perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoituksen suoritteena toimivan oppilasmäärän määräytymisestä. Rahoitus varainhoitovuodelle laskettaisiin varainhoitovuotta edeltävänä vuonna päättyvän, perusopetuslain 23 §:n mukaisen lukuvuoden aikana aloittaneiden oppilaiden lukumäärän mukaan.

Esimerkiksi varainhoitovuoden 2028 rahoitus määräytyisi siis vuonna 2027 päättyneenä lukuvuonna, eli aikavälillä 1.8.2026–31.7.2027, aloittaneiden oppilasmäärien mukaan. Kuitenkin kahtena ensimmäisenä vuotena 2026 ja 2027 rahoituksen perusteena käytettäisiin rahoituslain (1370/2025) siirtymäsäännöksen mukaisia suoritteita, jolloin oppilasmääränä käytetään varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrää.

Opetushallitus tiedottaa opetuksen järjestäjiä asiasta siirtymäajan vaikutuksista rahoituksen määräytymiseen tarkemmin. Opetushallituksen mukaan kevään 2026 kustannustiedonkeruun yhteydessä kysytään valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisestä siirtymäaikana vuosina 2026 ja 2027 (Opetushallituksen uutinen 6.3.2026)

SUOMEN KUNTALIITTO

Susanna Huovinen
varatoimitusjohtaja

Mari Sjöström
erityisasiantuntija

Kuntaliiton asiantuntijat, jotka voivat kertoa lisää

Mari Sjöström

Erityisasiantuntija

Hyvinvointi ja sivistys -yksikkö, Koulutuspoliittinen tiimi

Vastuualueet

perusopetus

koulukuljetukset

aamu- ja iltapäivätoiminta

koululaisten kerhotoiminta

Minna Antila

Juristi

Lakiyksikkö, Hallintojuristit

Vastuualueet

opetus- ja kulttuuritoimen lakiasiat

kuntalaki ja yleinen kunnallisoikeus

päätöksenteko ja muutoksenhaku

julkisuus ja tietosuoja

Page URL:

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2026/perusopetukseen-valmistavan-opetuksen-jarjestaminen-ja-perusopetuksessa>